

5. Ceny

Růst celkové cenové hladiny ve 2. čtvrtletí zrychlil.

Celkový meziroční nárůst cenové hladiny v ekonomice (měřený deflátorem HDP) ve 2. čtvrtletí 2019 činil 3,5 %, nejvíce od 1. čtvrtletí 2009. Na růstu cenové hladiny se podílela zejména domácí poptávka. Ceny spotřebních statků rostly o 3,8 %, z toho u spotřeby domácností to byla 3,0 % a zboží a služby spotřebované vládním sektorem zdražily o 5,6 %. Ceny kapitálových statků se meziročně zvýšily o 2,6 %. Směnné relace se od začátku roku 2019 drží okolo úrovně 100 %. Ve 2. čtvrtletí dosáhly 100,3 %¹.

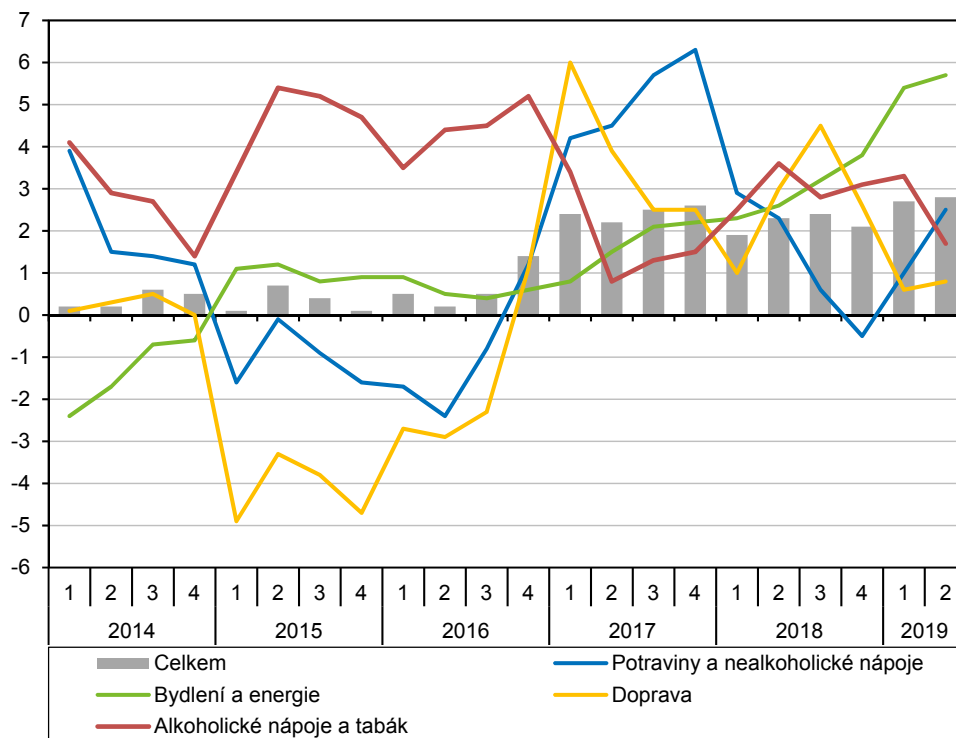
Spotřebitelské ceny v celém 1. pololetí rostly více než 2% tempem.

Meziroční růst indexu spotřebitelských cen se v 1. pololetí roku 2019 držel výrazně nad dvouprocentní hranicí. V porovnání se stejným obdobím loňského roku se ceny spotřebitelů zvýšily o 2,8 %. Největší vliv na cenovou dynamiku si po celé 1. pololetí udržel oddíl bydlení, voda, energie, paliva. K růstu významněji přispívaly také ceny potravin a nealkoholických nápojů a také oddíl ostatní zboží a služby. Menší příspěvek měly také oddíly alkoholické nápoje a tabák a ubytování a stravování. V samotném 2. čtvrtletí vzrostly spotřebitelské ceny o 2,8 %. Ve 2. kvartálu posílil vliv cen bydlení, vody, energií a paliv a také potravin.

Bydlení si udrželo dominantní vliv na celkový růst.

Ceny bydlení, vody, energií a paliv v 1. pololetí meziročně vzrostly o 5,6 %. Meziroční dynamika od počátku roku prudce zrychlovala a dosáhla svého vrcholu v březnu. Ve druhém čtvrtletí se ale dále udržovala na vysoké úrovni. V 1. pololetí oproti loňskému roku mírně posílil meziroční růst nájemného z bytů (3,6 %). Výrazně rostlo imputované nájemné (5,7 %) i ceny běžné údržby a drobných oprav bytu (4,9 %). Zrychlení cen celého oddílu lze připsat dynamice cen elektrické a tepelné energie, plynu a ostatních paliv. Ta od počátku roku akcelerovala a za celé pololetí ceny vzrostly o 6,9 %. Ve 2. čtvrtletí meziroční růst cen bydlení a energií činil 5,7 %.

Graf č. 10 Ceny ve vybraných oddílech indexu spotřebitelských cen (meziročně v %)

Zdroj: ČSÚ

¹ Podle údajů národních účtů

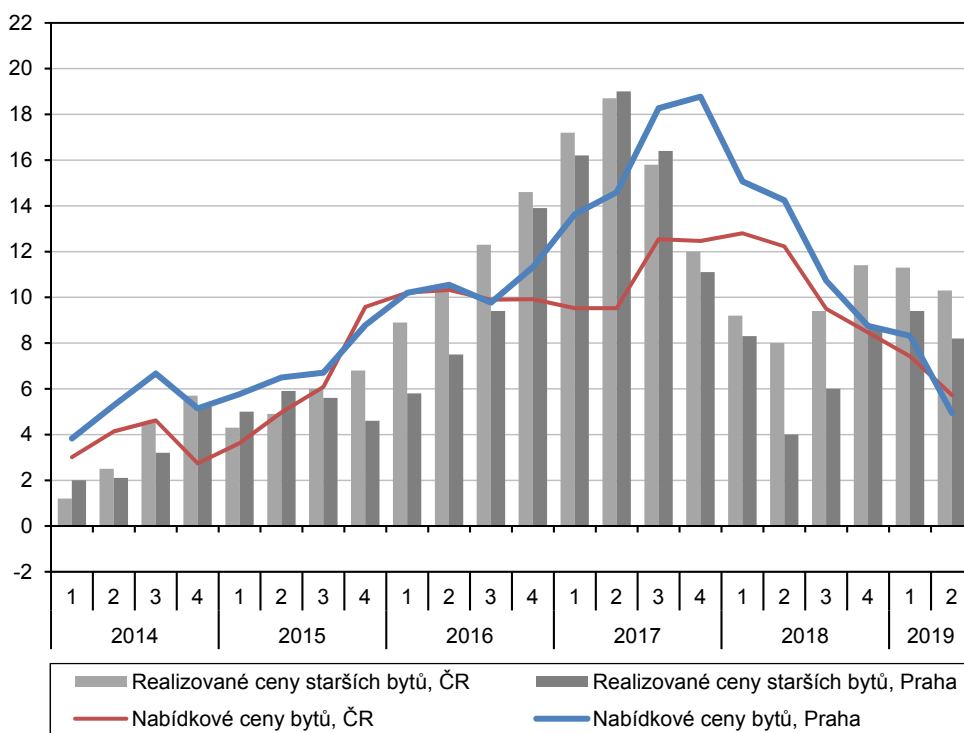
Ostatní složky spotřebního koše přispívaly k růstu méně.

Ceny potravin a nealkoholických nápojů se v 1. pololetí meziročně zvýšily o 1,7 %. Velmi výrazný byl rozdíl v dynamice mezi 1. a 2. kvartálem. Ve 2. čtvrtletí meziroční růst zrychlil a dosáhl celkově 2,5 %. Po celé pololetí táhla cenový růst v tomto oddílu zelenina, která má v koši jen malou váhu, v 1. pololetí ale vzrostly její ceny o 23,7 %. Zvýšily se také ceny pekárenských výrobků a obilovin (2,7 %). Naopak ve směru poklesu cen působilo ovoce (pokles v 1. pololetí o 9,2 %) a také cukr, marmeláda, med, čokoláda a cukrovinky (-4,6 %). Ceny alkoholických nápojů a tabáku se v 1. pololetí meziročně zvýšily o 2,5 %. Růst ale v průběhu 2. čtvrtletí zpomalil na 1,7 %. Mírně k celkovému růstu spotřebitelských cen v 1. pololetí přispívalo i bytové vybavení, zařízení domácnosti a opravy, které zdražily o 1,3 %. Ceny dopravy po celé 1. pololetí stagnovaly (0,7 %), zejména kvůli propadu cen dopravních služeb o 7,9 %. Ve směru poklesu spotřebitelských cen působilo odívání a obuv (ceny se snížily o 1,5 %).

Růst spotřebitelských cen v EU ve 2. čtvrtletí mírně zrychlil.

Meziroční růst indexu spotřebitelských cen v EU v 1. pololetí dosáhl 1,6 %. V samotném 2. čtvrtletí ale mírně zrychlil oproti 1. kvartálu na 1,7 %. Meziroční dynamika růstu cen ve 2. čtvrtletí zrychlila ve většině zemí EU. Nejvíce to bylo v Polsku (z 1,2 % na 2,2 %), Estonsku (z 2,3 % na 3,0 %) a v Maďarsku (z 3,2 % na 3,8 %). V případě Polska a Estonska zrychloval růst cen potravin (obě země byly zasaženy africkým morem prasat), u Maďarska měl vliv růst cen dopravy. Nejvyšší cenový růst ve 2. čtvrtletí zažívaly Rumunsko (4,3 %), Maďarsko (3,8 %) a Lotyšsko (3,3 %). Naopak jen pomalý růst spotřebitelských cen zaznamenaly Kypr, Portugalsko a Řecko (shodně 0,6 %).

Graf č. 11 Ceny nemovitostí (meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ

Růst nabídkových cen bytů oslabil.

Vývoj cen nemovitostí do jisté míry odráží situaci na bytovém trhu. Nabídkové ceny se ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšily o 5,7 % a pokračoval tak trend zpomalování dynamiky (v 1. čtvrtletí ceny rostly o 7,4 %). Růst nabídkových cen bytů v Praze zpomalil ještě výrazněji (z 8,3 % v 1. čtvrtletí na 4,9 %). Na druhé straně u realizovaných cen starších bytů se meziroční tempo růstu v posledních třech čtvrtletích udržuje nad 8 %. Ve 2. čtvrtletí tak tento index celkem v ČR vzrostl o 10,3 % a v Praze o 8,2 %. Ukazuje se

tedy, že ačkoli se jistý útlum trhu (spojený mimo jiné s horší dostupností hypoték) projevil na nabídce, pozice kupujících je stále poměrně slabá. Nedostatek vhodných bytů, které by uspokojily poptávku, totiž stále neumožňuje větší vyjednávání o ceně, která by růst realizovaných cen mohla tlumit.

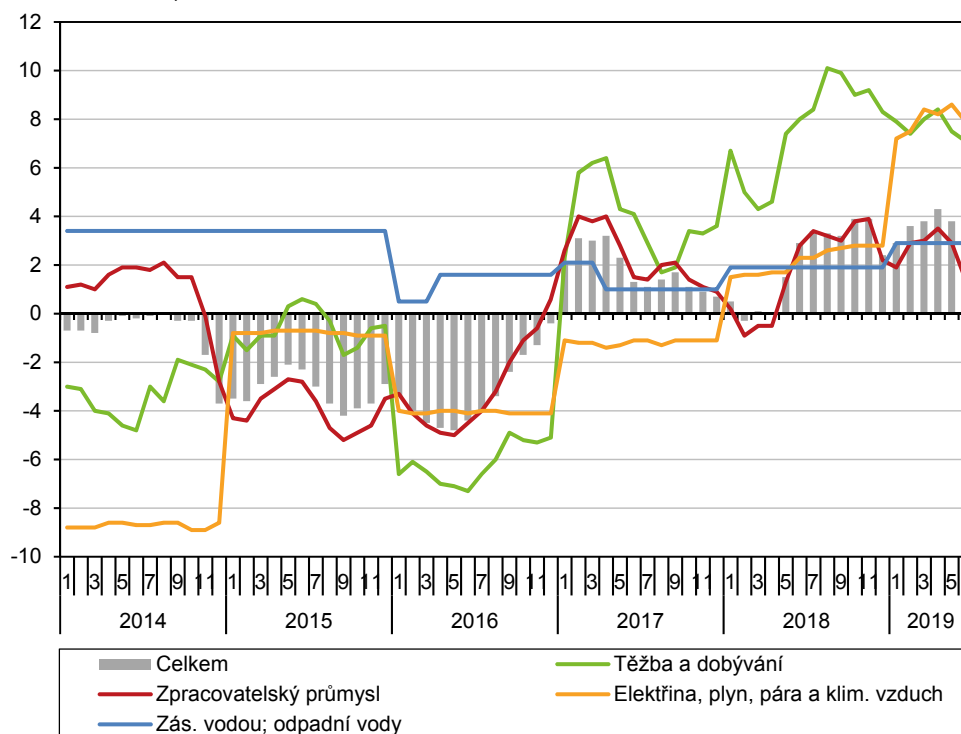
Ceny průmyslových výrobců se v 1. pololetí zvyšovaly.

Ceny průmyslových výrobců se v 1. pololetí meziročně zvýšily o 3,5 %. Stejně hodnoty dosahoval růst i v jednotlivých čtvrtletích. Nejvýrazněji k růstu cen přispěly výrobky a služby zpracovatelského průmyslu, které mají v české ekonomice největší váhu. Ty v 1. pololetí meziročně zdražily o 2,6 %. Silně k tomu přispívaly ceny koxu a rafinovaných ropných výrobků, ale rovněž potravinářské výrobky, nápoje, tabák (meziroční růst o 3,3 %), pryžové a plastové výrobky (3,7 %) nebo obecné kovy a kovodělné výrobky (2,2 %). Velmi výrazně rostly ceny elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (8,0 %), kde silná dynamika z 1. čtvrtletí ve 2. kvartálu ještě posílila. V první polovině roku 2019 se zvyšovaly také ceny těžby a dobývání (7,7 %). Oproti loňskému roku byl výraznější také meziroční růst cen zásobování vodou a služeb souvisejících s odpadními vodami (2,9 %).

Výrobci v EU zaznamenali ve 2. čtvrtletí pokles v meziroční dynamice cen.

Ceny výrobců v evropské osmadvacítce se v 1. pololetí meziročně zvýšily o 2,5 %. Mezi dynamikou v 1. a 2. kvartálu ale došlo k výraznému propadu. Zatímco v první čtvrtině roku ceny v EU meziročně vzrostly o 3,1 %, ve 2. čtvrtletí přírůstek klesl na 1,9 %. Popsané zpomalení bylo společné pro naprostou většinu zemí EU. Podrobnější pohled pak ukazuje na propad u dynamiky těžby a dobývání (ze 4,3 % v 1. čtvrtletí na -0,1 % ve 2. čtvrtletí), mírně zpomalil také růst cen ve zpracovatelském průmyslu (z 1,6 % na 1,2 %) a z 8,8 % na 4,6 % klesl přírůstek cen v energetice². Nejrychleji se ve 2. čtvrtletí zvyšovaly ceny výrobců v Rumunsku (5,8 %), Lotyšsku (5,5 %) a Maďarsku (5,0 %). Jen o 0,3 % rostly ve 2. čtvrtletí ceny výrobců v Portugalsku. Jen mírná byla dynamika také v Rakousku (0,7 %), Řecku a Dánsku (shodně 0,8 %).

Graf č. 12 Ceny hlavních skupin průmyslových výrobců (meziroční změna, v %, podle klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ

² Sekce D – výroba elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu.

Ceny rostly ve většině odvětví tržních služeb.	Meziroční růst cen tržních služeb již v 1. čtvrtletí zrychlil na 2,6 % a ve 2. kvartálu si tuto úroveň udržel. Nejvýznamněji k dynamice přispívaly ceny pozemní a potrubní dopravy (nárůst ve 2. čtvrtletí o 3,0 %). Nejvíce zrychlil meziroční růst cen u železniční nákladní dopravy (na 10,8 %). Dalšími kategoriemi, které výrazně přispívaly k růstu cen tržních služeb, byly služby v oblasti programování a poradenství (4,4% růst ve 2. čtvrtletí) a pak pojištění, zajištění a penzijní financování (6,5 %). Mírný vliv měly reklamní služby a průzkum trhu (růst zpomalil na 3,9 %) a služby v oblasti zaměstnání (7,1 %). K cenovému růstu docházelo u většiny druhů služeb, ve směru poklesu cen působilo jen skladování a podpůrné služby v dopravě (–1,6 %).
Růst cen zemědělské výroby ve 2. čtvrtletí akceleroval, a to v rostlinné i živočišné výrobě.	Meziroční růst cen zemědělských výrobců ve 2. čtvrtletí výrazně zrychlil a dosáhl 11,0 %. To je nejvíce od 3. čtvrtletí 2017. Zdražovala rostlinná (16,6 %) i živočišná výroba (5,4 %). Na rostlinné výrobě se s plnou silou projevil nepříznivý vývoj úrody v loňském roce. Velký nárůst cen se odehrával u obilovin (16,4 %), zejména u pšenice (17,8 %) a ječmene (16,4 %). O 15,0 % se zvýšily ceny průmyslových plodin, z toho olejnin o 15,6 %. Naopak nárůst u krmných plodin zmírnil na 5,9 %. Stále akceleroje dynamika cen brambor – po 47,9% nárůstu v 1. čtvrtletí na 74,7 % ve 2. kvartálu. Z toho konzumní brambory ve 2. čtvrtletí meziročně zdražily o 104,7 % a sadba o 17,2 %. Naproti tomu klesly ceny ovoce o 21,9 %. Ceny živočišné výroby po čtyřech kvartálech propadly stouply, zejména kvůli cenám prasat a setat. Ty se zvýšily o 13,0 %. Vliv na to měla veterinární situace na velkých světových trzích ³ , kvůli které byla značně omezena nabídka vepřového. Ze živočišných výrobků zdražovalo mléko o 6,2 %.
Ceny zahraničního obchodu rostly.	V 1. pololetí 2019 meziročně vzrostly ceny vývozu o 2,3 %, z toho ve 2. čtvrtletí o 1,7 %. Zpomalil zejména růst cen ostatních surovin ⁴ (z 0,8 % v 1. čtvrtletí na –1,5 % ve 2. čtvrtletí) a také minerálních paliv (z 8,9 % na 2,4 %). Jen mírný byl ve 2. čtvrtletí také růst cen exportovaných strojů a dopravních prostředků (1,4 %) a polotovarů ⁵ (1,4 %). Naopak poměrně silně rostly ceny potravin a živých zvířat (3,5 %) a průmyslového spotřebního zboží (4,3 %). U cen dovozu byl vývoj podobný. V 1. pololetí se meziročně zvýšily o 2,2 % a mezi 1. a 2. kvartálem růst zpomalil na 1,5 %, zejména vlivem cen minerálních paliv (8,0 % a 1,0 % v jednotlivých čtvrtletích). Velmi silná ale zůstala dynamika cen ostatních surovin (8,7 %). Ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostly také ceny dovozu potravin a živých zvířat (3,1 %), chemických látek a příbuzných výrobků (1,3 %) a strojů a dopravních prostředků (2,4 %). Stagnovaly ceny průmyslového spotřebního zboží (0,3 %) a výrazně klesly ceny nápojů a tabáku (–5,0 %).
Směnné relace byly v 1. pololetí kladné.	Směnné relace dosahovaly v obou čtvrtletích roku 2019 hodnoty 100,2 %. Ve 2. čtvrtletí ve směru kladných směnných relací působily zejména nápoje a tabák (108,1 %) a průmyslové spotřební zboží (104,0 %). Méně výrazné byly kladné směnné relace potravin a živých zvířat (100,4 %), minerálních paliv (101,4 %) a polotovarů (101,5 %). Záporných směnných relací ve 2. kvartálu dosahoval obchod s ostatními surovinami (90,6 %), chemikáliemi (99,1 %) a stroji a dopravními prostředky (99,0 %).

³ Africký mor prasat (AMP), který zasáhl Čínu, ale také některé evropské země. Podle Státní veterinární správy je v současné době (červenec 2019) výskyt AMP hlášen z 9 členských států EU: Belgie, Bulharska, Estonska, Itálie (výskyt pouze na Sardinii), Litvy, Lotyšska, Maďarska, Polska a Rumunska.

⁴ Surové materiály nepoživatelné, s výjimkou paliv.

⁵ Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu.

